

การวิจัยเรื่อง การผลิตและบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกรในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ศึกษาการผลิตผักพื้นบ้านของเกษตรกรเพื่อบริโภค และจำหน่าย การบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกรทั้งที่ปลูกเองและที่มีอยู่ในธรรมชาติ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามบางตัวแปร ตลอดจนอุปสรรค และปัญหาในการผลิตผักพื้นบ้านของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ เกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนตัวอย่าง 206 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้ค่า สถิติ ไค-แอสควร์ (Chi-square test)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกผักด้วยตนเองเพื่อไว้บริโภค โดยมากเป็นผักที่เป็น เครื่องปรุงประเภทใช้ลำต้นและหัว การปลูกนิยมปลูกในบ้านของตนเองไม่นิยมปลูกในพื้นที่สวน หรือ พื้นที่ป่าที่ไม่มีเจ้าของ มีการใช้สารเคมีในการผลิตบ้างบางส่วน กิจกรรมที่ทำในการผลิตมากที่สุดคือการ ให้น้ำ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานครัวเรือนในการผลิต มีการจ้างแรงงานเพื่อช่วยในการผลิตเพียงเล็กน้อย

ผักที่เกษตรกรนิยมบริโภคโดยตรงมากที่สุดคือ ตำลึง รองลงมาได้แก่ ชะอม สำหรับ เครื่องเทศ หรือเครื่องปรุง ข่าและขิง ได้รับความนิยมนมากที่สุด เกษตรกรส่วนใหญ่ได้ผักมาบริโภคเองจาก ธรรมชาติและจากการที่ปลูกรับประทาน การบริโภคผักสด และการปรุงให้สุกมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับเหตุผลที่เกษตรกรรับประทานผักพื้นบ้านเป็นอาหารคือบริโภคกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และเกษตรกรมีแนวโน้มว่าจะบริโภคผักพื้นบ้านมากขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระยะเวลาและลักษณะพื้นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการผลิตผักพื้นบ้านของเกษตรกร ระยะเวลาและลักษณะพื้นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกร และอายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับรสนิยมความชอบ และไม่ชอบผักพื้นบ้าน

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักพื้นบ้านที่เกษตรกรส่วนใหญ่กล่าวถึงได้แก่ ความไม่แน่ใจในตลาดผักพื้นบ้านเพราะยังไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรไม่มีพื้นที่ในการปลูกผักพื้นบ้าน และยังไม่ทราบถึงเทคโนโลยีเกี่ยวกับการป้องกันโรคและแมลงที่จะเกิดขึ้นกับผักพื้นบ้าน ตลอดจนขาดความรู้ด้านการผลิต และการตลาดผักพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ควรจะมีการให้ความรู้เรื่องการผลิตผักพื้นบ้านเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและปลอดภัยให้กับผู้บริโภคให้เกษตรกรทราบ ควรจะให้ความรู้ด้านคุณประโยชน์ของผักพื้นบ้านแก่เยาวชนเพื่อที่จะให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากผักพื้นบ้านในท้องถิ่น